

Brussel, 2 oktober 2008

Begeleiding en opvolging van werkzoekenden: voorstelling van de nieuwe cijfers en perspectieven

I. Inleiding

1. Begin dit jaar werd aangetoond dat het huidige activeringsplan van het zoekgedrag naar werk een betere werking van de arbeidsmarkt verzekert. Conform het Regeerakkoord van 18 maart 2008 werd het beleid van begeleiding en opvolging van werkzoekenden tijdens het eerste trimester dit jaar aan een gedetailleerde evaluatie onderworpen, zodat men dankzij de resultaten van die evaluatie de begeleiding van werkzoekenden in het kader van een versterkte opvolging nog zou kunnen verbeteren. Deze evaluatie had betrekking op de periode vanaf 1 juli 2004 tot en met 31 december 2007 en werd uitgevoerd door de RVA, de gewestelijke diensten voor tewerkstelling en het studiebureau Idea Consult.

De belangrijkste conclusies van deze evaluatie waren:

- **hervatten van werk is makkelijker geworden:** de daling van werkloosheid is sinds de geleidelijke inwerkingtreding van het plan reëel en bedraagt gemiddeld 20 procent. Begeleiding mondt bovendien uit in echte kwaliteitsjobs. In de drie Gewesten van het land en in alle leeftijdscategorieën die zijn betrokken in het activeringsplan, stelt met een werkloosheidsdaling vast;
- **werkzoekenden zijn beter begeleid en beter opgeleid:** het aantal opleidingen en het hervatten van een studie is aanzienlijk gestegen (respectievelijk 40 procent en 56 procent);
- **de werkloosheidscontrole was nog nooit zo effectief en zo uitgebalanceerd tussen de Gewesten als nu:** de Gewesten geven steeds meer informatie over werkzoekenden door aan de RVA.

2. De nieuwe cijfers die vandaag worden vrijgegeven, versterken deze analyse. De halfjaarlijkse evaluatie van het federale luik van het plan voor de begeleiding en opvolging van werkzoekenden, uitgevoerd door de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) en vandaag voorgesteld, handelt over de periode van 1 januari tot 30 juni 2008. (bijlage 1)

De Vice-Eerste Minister en Minister van Werk en Gelijke Kansen

Joëlle Milquet merkt op dat de positieve resultaten met dit nieuwe halfjaarlijkse rapport van de RVA bevestigd en versterkt worden.

We kunnen met name vaststellen dat de drie belangrijkste resultaten van deze algemene evaluatie nog steeds actueel zijn.

II. Evaluatie van het activeringsplan sinds zijn toepassing tot en met het 2de semester van 2008

Als we de cijfers van het trimester vóór de toepassing van de activeringsprocedure (namelijk het 2de trimester 2004 voor de -30-jarigen, het 2de trimester 2005 voor de 30- tot 39-jarigen en het 2de trimester 2006 voor de 40- tot 49-jarigen) vergelijken met de huidige situatie (geëvalueerd op 30 juni 2008), dan kunnen we een **gemiddelde werkloosheidsdaling van 24%** vaststellen.

De minister van Werk verheugt zich in elk geval over **het effect van het plan op de werkloosheidsdaling en de werkhervatting die sinds de toepassing ervan wordt geaccentueerd.**

Deze daling wordt geconstateerd **in alle leeftijdscategorieën** die door het plan worden geïmplementeerd. De daling bedraagt 24% voor de -30-jarigen, 26% voor de 30 tot 39-jarigen en 22% voor de 40 tot 49-jarigen.

De RVA toont in zijn rapport eveneens aan dat **dit effect niet is te wijten aan de economische conjunctuur, maar aan het plan zelf** (zelfs al worden de cijfers ten dele door de conjunctuur beïnvloed). De werkloosheidsdaling binnen de verschillende leeftijdscategorieën doet zich pas voor op het moment van de geleidelijke toepassing van het plan.

A/ Vermindering van het aantal werklozen

- **De -30-jarigen**

Het invoeren van de activeringsprocedure van het zoekgedrag naar werk voor werkzoekenden jonger dan 30 jaar dateert van juli 2004.

Vanaf het 2de trimester 2004 tot aan het 2de trimester 2008 stellen we vast dat het aantal werkzoekenden jonger dan 30 jaar met 24% is gedaald. Deze dalende trend heeft niets te maken met een gunstige evolutie van de economische conjunctuur vanaf het 3de trimester 2003, aangezien de economie tijdens de periode van het 1ste trimester 2002 tot aan het 2de trimester 2008 net een periode van laagconjunctuur meemaakte die zijn begin kende in juli 2004, precies op het moment dat de maatregelen van het activeringsplan voor de -30-jarigen werden ingevoerd.

Deze periode van afnemende economische conjunctuur tussen het tweede trimester 2004 en het tweede trimester 2005 gaat desondanks gepaard

**De Vice-Eerste Minister en
Minister van Werk en Gelijke Kansen**

met een aanzienlijke daling van het aantal werkzoekenden jonger dan 30 jaar (van 5%).

Deze daling zet zich door tijdens de periode van hoogconjunctuur (van het 3de trimester 2005 tot aan het 2de trimester 2006). Ondanks de ommekeer van de conjunctuur gespreid over twee jaar (van het 3de trimester 2006 tot aan het 2de trimester 2008) blijft de daling van het aantal werkzoekenden jonger dan 30 jaar aanhouden. **In totaal wordt een daling van 24% vastgesteld sinds de invoering van de maatregelen van het activeringsplan.**

Leeftijd	2de trimester 2004	Vershil	Vershil in %	2de trimester 2008
< 30 jaar	148.636	-35.266	-24%	113.370

Deze daling voor de -30-jarigen doet zich in de drie regio's van het land op continue wijze voor:

Leeftijd	Vlaanderen	Wallonië	Brussel	Land
< 30 jaar	- 36%	- 18%	-15%	- 24%

- **De 30- tot -40-jarigen**

De procedure van activering van het zoekgedrag naar werk is op 1 juli 2005 in werking getreden voor de werkzoekenden van 30 tot minder dan 40 jaar. Sinds de invoering in juli 2005 van de activeringsmaatregelen voor het zoekgedrag naar werk voor de werkzoekenden van 30 tot -40 jaar merken we ook een opflakking van de economische conjunctuur. Dit verklaart waarom het effect van de maatregelen op het aantal werkzoekenden van deze leeftijdscategorie meteen al aanzienlijk blijkt te zijn: 9 punten vanaf K2 2005 tot en met K2 2006. Maar deze daling blijft ondanks de verslechterde conjunctuur tijdens het 3de trimester 2006 aanhouden. **Nadat de activeringsmaatregelen gedurende 3 jaar zijn toegepast, bedraagt het dalingspercentage van het aantal werkzoekenden van 30 tot -40 jaar 26%.**

Leeftijd	2de trimester 2005	Vershil	Vershil in %	2de trimester 2008
30 tot -40 jaar	130.052	-33.792	-26%	96.260

Als we gewest per gewest bekijken wat het effect van het plan op deze leeftijdscategorie is, dan kunnen we eveneens overall een daling vaststellen:

Leeftijd	Vlaanderen	Wallonië	Brussel	Land
30 tot -40 jaar	- 36%	-25%	-8%	- 26%

- **De 40- tot -50-jarigen**

Het invoeren van de activeringsprocedure voor het zoekgedrag naar werk van de werkzoekenden van 40 tot -50 jaar dateert van 1 juli 2006. We stellen vast dat we echt moeten wachten op de invoering van de activeringsmaatregelen, om wat deze leeftijdscategorie betreft in het 4de trimester 2006 een echte ommekeer van de trend te kunnen waarnemen. **In twee jaar tijd (van het 2de trimester 2006 tot het 2de trimester 2008) wordt het effect van het activeringsplan duidelijk zichtbaar aangezien er een daling optreedt van maar liefst 22%! Deze daling komt daarmee in de buurt van de daling die werd genoteerd bij de -30-jarigen (24%) en bij de 30 tot -40-jarigen (26%).**

Het lijkt erop dat de dalende trend de evolutie van de economische conjunctuur niet volgt, aangezien deze laatste vanaf het 2de trimester 2006 beduidend is achteruitgegaan door 10 basispunten te verliezen (de seizoengezuiverde bruto-index van het BNP daalde van +5,5 naar -5,1).

Leeftijd	2de trimester 2006	Verskil	Verskil in %	2de trimester 2008
40 tot -50 jaar	117.800	-26.070	-22%	91.730

De daling wordt in de drie Gewesten van het land vastgesteld:

Leeftijd	Vlaanderen	Wallonië	Brussel	Land
40 tot -50 jaar	- 30%	- 21%	- 6%	- 22%

B/ Een stijging bij het hervatten van opleidingen en studies bij werkzoekenden

De minister van Werk verheugt zich dat steeds meer werklozen hun studies of opleidingen hervatten, waardoor ze hun kansen op inschakeling aanzienlijk verhogen. Die trend wordt in de drie Gewesten van ons land waargenomen.

Tussen het 2de trimester 2002 en het 2de trimester 2008 is het aantal werklozen die een vrijstelling genieten om een opleiding te volgen toegenomen met gemiddeld 44%. Er is dus een algemene stijgende tendens van het aantal personen die een opleiding volgen. We stellen eveneens een belangrijker toename vast bij de oudere leeftijdscategorie.

De Vice-Eerste Minister en Minister van Werk en Gelijke Kansen

De minister van Werk, Joëlle Milquet, stelt vast dat de gewestelijke diensten een belangrijke inspanning leveren om hun aantal opleidingen op te trekken, en dat dit uitgebreide gamma gericht is naar alle leeftijdscategorieën

Tussen het 4de trimester 2002 en het 2de trimester 2008 is het aantal werklozen die een vrijstelling genieten om studies te volgen eveneens sterk gestegen. De toename voor de hervatting van studies ligt namelijk gemiddeld op 66%.

- Werkzoekenden die een opleiding volgen

<i>Leeftijd</i>	2de trimester 2002	Vershil	Vershil in %	2de trimester 2008
< 30	7099	+ 1.533	+ 22%	8632
30 - 39	3209	+ 1.732	+ 54%	4941
40 - 49	1374	+ 1.859	+ 135%	3233

- Werkzoekenden die hun studie hervatten

<i>Leeftijd</i>	2de trimester 2002	Vershil	Vershil in %	2de trimester 2008
< 30	6.043	+ 2.002	+ 33%	8.045
30 - 39	3316	+ 2.483	+ 75%	5.799
40 - 49	1687	+ 2.850	+ 169%	4537

C/ Uniforme toepassing van de wetgeving in de drie Gewesten, die de RVA steeds meer informatie bezorgen

1. De studie van Idea Consult bevestigde dat de reglementering door de RVA over het hele grondgebied op uniforme wijze wordt toegepast. Bovendien is het aantal waarschuwingen en sancties die door de RVA werden uitgevoerd als gevolg van de gegevenstransmissie door de gewestelijke diensten sinds 2003 enorm toegenomen. De verdeling ervan tussen de Gewesten is sinds dat jaar veel evenwichtiger geworden. Met name, het deel van Wallonië is van 4% naar 40% gestegen.

De onderstaande tabel geeft het aantal waarschuwingen en sancties uitgevoerd door de RVA als gevolg van de gegevenstransmissie door de gewestelijke diensten:

De Vice-Eerste Minister en Minister van Werk en Gelijke Kansen

	2003	%	2007	%	2008 (1-6)	%
Vlaanderen	3.449	83%	12.479	60%	6.572	54%
Wallonië	186	4%	6.488	31%	4.901	40%
Brussel	544	13%	1.896	9%	732	6%
Totaal	4.179	100%	20.863	100%	12.205	100%

De minister van Werk stelt vast dat de controle van de beschikbaarheid van werkzoekenden nooit zo effectief en uitgebalanceerd was als vandaag.

III. Doelstellingen inzake het activeringsbeleid

In het strategisch plan Werk dat eind oktober door de minister zal worden voorgesteld, zal de eerste prioriteit zich toespitsen op de versterking van het activeringsbeleid en met name op volgende projecten:

1. Een nieuw begeleidingsplan voor werkzoekenden

Het Regeerakkoord voorziet dat "de regering het samenwerkingsakkoord van 30 april 2004 met de Gewesten betreffende de actieve begeleiding en opvolging van werklozen [zal] actualiseren. In dit kader zullen de termijnen die de verschillende gewestelijke instellingen en de RVA hanteren, nog meer worden geharmoniseerd en ingekort. De regering wenst in overleg met de sociale partners te overleggen aangaande de aanpassing van het toepassingsveld van het akkoord ondermeer in functie van de leeftijd."

De minister van Werk heeft in mei 2008 aan de Ministerraad een algemene nota voorgesteld met een voorstel voor de hervorming van het beleid van begeleiding en opvolging van werkzoekenden.

Dit voorstel wil aan de problemen tegemoetkomen die duidelijk zijn gebleken uit de evaluatie die begin dit jaar is voorgesteld en nogmaals zijn bevestigd door het rapport van vandaag en het wil dit systeem verbeteren. Deze nota aan de Ministerraad was het resultaat van het overleg met de gefedereerde entiteiten en is gebaseerd op **een unaniem en evenwichtig advies van de sociale partners.**

Deze nota werd door de Ministerraad van 23 mei laatstleden goedgekeurd als basisdocument voor de onderhandelingen met de Gewesten.

Zij wil de kwaliteit, de efficiëntie en de coherentie van het huidige systeem verbeteren:

1. De **kwaliteit**: door de verpersoonlijking van de begeleiding dankzij een beter ondersteuning, meer diversifiëring en de aanpassing aan het profiel van de werkzoekende, met name aan

De Vice-Eerste Minister en Minister van Werk en Gelijke Kansen

het profiel van diegene die het verste van de arbeidsmarkt staan.

2. De **efficiëntie**: door een grotere implicatie van de werkzoekende in het begeleidingsproject en een betere aanpassing van het proces; eveneens door voortaan elke werkzoekende een "inschakelingscontract" te bezorgen na drie opeenvolgende positieve evaluaties.
3. De **coherentie**: door de coördinatie en de harmonie tussen het federale en gewestelijke beleid, de acties van de RVA, de VDAB, van Actiris, Forem en de Arbeitsamt te verbeteren en door meer autonomie om aan de gewestelijke specificiteiten te kunnen beantwoorden.

Concreet en in het kort stelt de nota het volgende voor:

- Om zich **sneller en beter** over de werkzoekende ontfermen, met extra aandacht voor jongeren. Een contract of geïndividualiseerd actieplan zou binnen de 3 tot 6 maanden (voor de -25-jarigen) of 9 maanden (voor de +25-jarigen) na de inschrijving als werkzoekende worden voorgesteld. Over het algemeen zal deze procedure met 7 maanden worden verkort;
- Dat het inschakelingstraject wordt bepaald door de tewerkstellingsadviseur aangezien hij het terrein en de behoeften van de werkzoekende het beste kent. Het **respect van de bevoegdheden van de gewestelijke tewerkstellingsdienst** is dus versterkt aangezien die dienst het contract binnen een door de dienst geschikt bevonden termijn opstelt in functie van het profiel van de werkzoekende en alleen de dienst verzekert de begeleiding tot aan het eerste gesprek met de RVA. Dit vindt na 12 of 18 maanden plaats;
- Dat een individueel inschakelingsparcours op een specifieke manier kan uitgewerkt worden voor **de werkzoekenden die het verst van de arbeidsmarkt staan** omwille van medische redenen (<33%), mentaal of psychisch, omwille van verslavingen, socio-culturele integratieproblemen of omwille van erg uitgesproken onderkwalificatie;
- Dat een inschakelings- of arbeidscontract aangeboden wordt aan de werkzoekende na **3 opeenvolgende positieve evaluaties**;
- Dat de informatiestroom tussen de RVA en de gewestelijke tewerkstellingsdiensten wordt geoptimaliseerd;
- Dat andere verbeteringen, met name wat betreft de aanmoediging om opleidingen of om een studie te hervatten, en wat betreft de situatie van de werkzoekende die zich als zelfstandige vestigt of nog van voorstellen om de afwezigheid bij onderhouden te verminderen.

**De Vice-Eerste Minister en
Minister van Werk en Gelijke Kansen**

De onderhandelingen die liepen zijn sinds 15 juli geschorst.

De minister van Werk is van mening dat het moment aangebroken is om meer dan ooit tevoren door te gaan met dit dossier om zo tot een hervorming te komen die de kansen op een snelle en kwaliteitsvolle inschakeling in de arbeidswereld voor de werkzoekenden verhoogt. Ze hoopt dat het constructieve klimaat aan de vooravond van de lancering van de interinstitutionele dialoog het mogelijk zal maken om de discussie te hervatten en een samenwerkingsakkoord te sluiten.

2. De versterking van andere maatregelen inzake activering

Andere maatregelen worden in het kader van de budgetbesprekingen 2009 voorbereid, met name:

- een specifieke begeleiding en opvolging van werkzoekenden die ver van de arbeidsmarkt zijn verwijderd;
- een versterking van de activeringsmaatregelen ten gunste van doelgroepen:
 - * de vereenvoudiging van de banenplannen voor doelgroepen
 - * de vereenvoudiging en versterking van de activeringsmaatregelen van de werkloosheidsuitkeringen (tewerkstellingspremies), met name versterkt voor de werkzoekenden die een positieve evaluatie hebben gekregen, die al zeer lang werkloos zijn of moeilijk in te schakelen zijn;
 - * versterkte premies voor werkhervatting, met name voor oudere werkzoekenden, alleenstaande gezinshoofden, enz.
- de versterking van de maatregelen met betrekking tot vorming en stages voor jongeren en voor jonge werkzoekenden